

**SAMENVATTING
JAARVERSLAG &
JAARREKENING 2017**

MEI 2018

versie 1.0 samenvatting

BEELD VAN DE JAARREKENING 2017

- Een beperkt overschot, begroting en realisatie ligt dicht bij elkaar door strakker te begroten;
- Veel prestaties zijn gerealiseerd: 190 van de 198 prestaties;
- Het weerstandsvermogen is uitstekend;
- De Algemene Reserve Vrij Besteedbaar wordt gevoed met de winstnames van de grondexploitatie;
- Sterk toenemende kosten binnen het sociaal domein, met name bij de jeugd.

FINANCIEEL RESULTAAT 2017

De jaarrekening 2017 sluit met een positief resultaat van € 209.000.

De begroting 2017 is vastgesteld op 3 november 2016 met een positief begrotingssaldo van € 9.000. Door de financiële wijzigingen uit de bestuursrapportages 2017, separate voorstellen en de gemeentefondscirculaires kwam de begroting na wijzigingen uit op € 135.000 negatief.

In de tabel hierna is het financieel verloop in hoofdlijnen weergegeven.

Financieel verloop in hoofdlijnen	2017
Saldo programmabegroting 2017 (incl.	9.000
Gemeentefonds septembercirculaire 2016	88.000
Amendementen bij begroting	-15.000
Activiteitenterrein	-81.000
Communicatiebeleid	-38.000
Leegstand buitengebied	-30.000
1ste bestuursrapportage 2017	-309.000
Gemeentefonds meicirculaire 2017	208.000
Perspectiefnota	339.000
2de bestuursrapportage 2017	-140.000
Gemeentefonds septembercirculaire 2017	-166.000
Verwacht saldo jaarrekening	-135.000

(bedragen in euro's, - = nadeel)

Het verwachte saldo van € 135.000 negatief is door een aantal meevallers in het laatste kwartaal uitgekomen op een positief resultaat van € 209.000. Een voordeel van € 344.000.

Het resultaat van € 209.000 wijkt 0,3% af van het begrotingssaldo van ruim € 62 miljoen.

In de tabel hieronder wordt de toename van € 344.000 verklaard. Daarbij is uitgegaan van de belangrijkste mutaties die invloed op het saldo hebben. Dit betekent dat afwijkingen die via de reserves lopen, niet in het overzicht zijn opgenomen.

Progr.	Belangrijkste verschillen	Bedrag
1	Overhead	246.000
1	OZB woningen en niet-woningen	135.000
1	Gemeentefonds	-67.000
3	Beheer openbare ruimte	-117.000
5	Onderwijs en vrije tijd	-87.000
6	Vergunninghouders	256.000
7	Maatwerkdienstverlening 18-	-379.000
9	Wonen en bouwen	308.000
	Andere afwijkingen in de programma's	49.000
	Totaal	344.000

Hieronder volgt een toelichting op deze posten. Voor een uitgebreidere specificatie en toelichting op de afwijkingen wordt verwezen naar paragraaf 4.7 van de jaarrekening.

Overhead **Voordeel 246.000**
Het taakveld overhead bestaat uit verschillende afwijkingen binnen de posten automatisering, huisvesting, kantoorkosten en personeelskosten. Het voordeel is vooral ontstaan door 2 posten. Bij de jaarrekening 2016 is de verplichting van het vakantiegeld over de periode juni tot en met december 2016 opgenomen. Bij de betaling van het vakantiegeld zijn de sociale lasten verantwoord op het taakveld per programma, zodat dit hier een voordeel geeft van € 54.000. Daarnaast is bij de jaarrekening 2016 ook een verplichting van € 350.000 opgenomen voor de afwikkeling van het verlofstuwmeer. In 2017 is € 87.000 hiervoor betaald en € 110.000 als verplichting opgenomen voor de verdere afwikkeling van het verlofstuwmeer. Dit geeft een voordeel van € 153.000.

OZB woningen en niet-woningen **Voordeel 135.000**
GBLT geeft in haar jaarrapportage aan dat het voordeel komt, doordat er meer objecten in de heffing zijn betrokken en door de toename van de WOZ-waarde.

Gemeentefonds **Nadeel 67.000**
Na de septembercirculaire 2017 zijn voor de jaren 2016 en 2017 een aantal maatstaven definitief vastgesteld

Beheer openbare ruimte **Nadeel 117.000**
Het taakveld verkeer en vervoer geeft een nadeel van ongeveer € 60.000. Dit komt door onvoorziene kosten bij het onderhoud van verhardingen en bij de gladheidsbestrijding door een prijsstijging van het zout. Het taakveld openbaar groen en openluchtrecreatie laat ook een nadeel zien van ongeveer € 60.000. Dit wordt veroorzaakt door meer vervanging van de beschoeiingen, stortkosten en ondersteuning bij het groenbeheerplan en de herinrichtingsplannen.

Onderwijs en vrije tijd **Nadeel 87.000**
Binnen programma 5 zijn diverse kleinere afwijkingen die het nadeel veroorzaken. Zo zien we een nadeel bij Cultuureducatie omdat zowel voor het vorige als het huidige schooljaarbudgetten zijn betaald. Ook geeft de afloop van de activiteiten uit 2016 een overschrijding binnen het kunst en cultuurbudget.

Vergunninghouders **Voordeel € 256.000**
Via het COA en het Rijk (gemeentefonds) ontvangen we een uitkering met betrekking tot de asielinstroom. Deze uitkering is bedoeld voor de integratie van deze doelgroep voor de periode 2017 tot en met 2020. De financiële middelen en bijbehorende prestaties zijn gepland in de periode 2017-2020.

Maatwerkvoorziening 18- **Nadeel € 379.000**
We zien dat de vraag naar ondersteuning bij opvoeden en daarmee de vraag naar jeugdhulp stijgt. Een trend die regionaal en landelijk ook zichtbaar is. Bij de tweede bestuursrapportage is daarom ook € 260.000 extra budget toegevoegd. Na twee jaren zien we dat inwoners steeds beter het loket en daarmee de toegang weten te vinden. Daarnaast zijn effecten zichtbaar zoals meer integrale aanpak van problemen die dan vervolgens leiden tot een toename van de inzet van jeugdhulp. In 2017 is een forse korting op het rijksbijdrage doorgevoerd. Deze korting is het gevolg van de invoering van het objectieve verdeelmodel. De gegevens in deze jaarrekening zijn gebaseerd op de laatste kwartaalrapportage van het regionaal service team jeugd (voorheen BVO). In mei verwachten wij de definitieve realisatie van jeugd. Om administratief technische redenen verantwoorden wij op het product PGB 18- ook de kosten van inzet van tijdelijk personeel voor € 213.000 die ten laste van de reserve sociaal domein komt binnen het programma en wordt het nog vrij besteedbare budget bijgehouden.

Thuis in Dalfsen **Voordeel € 70.000**
Dit budget hoort bij het projectplan Thuis in Dalfsen 2017-2018. De prestaties worden gerealiseerd in 2018.

Baten omgevingsvergunningen bouwen

Voordeel € 308.000

Het aantal aanvragen voor omgevingsvergunningen bouwen met hoge bouwkosten is in de periode september t/m december 2017 sterk toegenomen. Oorzaken zijn onder andere:

- Er wordt en gaat volop gebouwd worden in de gemeente met name (project) nieuwbouw woningen in Oosterdalfsen en Nieuwleusen (Ruisvoorn, Snoekbaars en Stekelbaars).
- Er zijn verschillende grote (ver)bouwprojecten in de gemeente aangevraagd zoals o.a. uitbreidingen van winkels met appartementen, twee nieuwe windturbines in Nieuwleusen, een forse uitbreiding van de kaasfabriek in Dalfsen, grote agrarische uitbreidingen van varkensstallen in Lemelerveld.

Het moment van daadwerkelijk indienen van de aanvragen voor vergunningen is afhankelijk van de (bouw)planning en financiering van de projectontwikkelaars / aanvragers / eigenaren van de nieuwbouwkavels en is vooraf niet nauwkeurig in te schatten. De bouwleges leveren hierdoor een voordeel op van € 308.000, dit is inclusief een bedrag van € 8.000 voor aanvang en gereed meldingen van bouwwerkzaamheden.

Andere afwijkingen per saldo

Nadeel € 49.000

Andere afwijkingen op verschillende programma's.

Investeringsen

Naast de afwijkingen in de programma's zien we ook afwijkingen binnen de investeringen. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen we u naar paragraaf 5.2.2 en paragraaf 5.2.3.

	Begroting 2017	Begroting 2017	Realisatie 2017	Verschil
	Begrotingsboek	Na wijzigingen		Begroting
	Saldo	Saldo	Saldo	(Na wijz.) - Realisatie Saldo
Bestuur/onderst/alg.dek.middel	17.838	17.754	18.257	503
Openbare orde en veiligheid	-2.002	-2.012	-2.029	-17
Beheer openbare ruimte	-5.025	-5.197	-5.403	-206
Economische zaken	-71	-92	69	160
Onderwijs en vrije tijd	-4.537	-5.015	-4.702	313
Inkomensondersteuning	-1.308	-2.177	-1.557	620
Sociaal domein	-6.425	-6.518	-6.828	-310
Duurzaamheid en milieu	11	164	228	64
Ruimtelijke ordening en VHV	-1.052	-1.051	4.136	5.187
Saldo van baten en lasten	-2.570	-4.144	2.170	6.315
Stortingen in reserves	0	-237	-5.873	-5.636
Onttrekkingen aan reserves	2.579	4.246	3.912	-334
Resultaat	9	-135	209	344

Het jaarrekeningresultaat

Het saldo van baten en lasten komt uit op € 2.170.000 positief. Na de stortingen in- en de onttrekkingen aan de reserves komt het resultaat uit op € 209.000 positief.

De niet volledige gerealiseerde budgetten geven een voordeel van € 430.000. In het vervolg van deze paragraaf wordt een toelichting gegeven. Wanneer alle budgetten in 2017 waren gerealiseerd was het resultaat € 221.000 negatief uitgekomen. Namelijk € 209.000 -/- € 430.000 = € 221.000 negatief.

Resultaten grondexploitatie

Via het Meerjaren Prognose Grondexploitaties 2018 (MPG 2018) is de raad geïnformeerd over de geactualiseerde grondexploitaties. De marktomstandigheden zijn positief te noemen, ook in Dalfsen is dit zichtbaar.

Marktomstandigheden woningmarkt verbetert

De marktomstandigheden voor de woningmarkt zijn ook in de gemeente Dalfsen positief te noemen. In 2017 zijn er meer gronden uitgegeven dan verwacht. Daarbij valt op dat het tijdspad tussen het tekenen van de verkoopakte en het werkelijke passeren van de grond langer op zich laat wachten dan enkele jaren geleden. De oorzaak hiervan ligt met name in het rond krijgen van de financiering door de kopers.

Interesse in bedrijfslocaties neemt toe

Voor de bedrijfslocaties zien we dat de interesse in bouwgronden toeneemt. Diverse ondernemers hebben zich bij de gemeente gemeld voor aankoop van bouwgrond. Ook zijn al diverse intentieovereenkomsten gesloten voor grondafname in 2018. Wel neemt het omzetten van interesse naar het daadwerkelijk passeren van gronden voor deze categorie meer tijd in beslag. Ook hiervoor geldt dat het rond krijgen van de financiering langer op zich laat wachten.

In 2017 is een (tussentijdse) winst gerealiseerd van € 5,2 mln.

De resultaten vanuit de MPG 2018 laat een positief beeld zien. In 2017 is per saldo een tussentijdse winst gerealiseerd van € 5.202.000. Deze tussentijdse winst wordt met name veroorzaakt door een aanpassing in de regelgeving waardoor winsten eerder genomen moeten worden. In 2017 zijn de grondexploitatie Posthoornweg West & Vechtstraat afgesloten.

Vrijval € 4,5 mln. naar algemene reserve vrij besteedbaar

De resultaten van de grondexploitaties zijn toegevoegd aan de algemene reserve grondexploitaties, hiermee komt de totale reserve op een saldo van € 7.190.000. Op basis van de opgestelde risico-inventarisatie is een risicobuffer van € 2.713.000 benodigd. Door de omvangrijke winstnames in 2017 zijn de grondexploitaties minder in staat op tegenvallers op te vangen op het moment dat de markt tegen zit. Dit risico is vertaald in een algemeen risico POC methode. Dit heeft tot gevolg dat € 4.477.000 vanuit de algemene reserve grondexploitaties kan vrijvallen ten gunste van de algemene reserve vrij besteedbaar.

Voorstel tot vrijval reserve claims

De reserves zijn bij het opstellen van de jaarrekening geanalyseerd. Een aantal claims kunnen vrijvallen, omdat de prestatie voordeliger is gerealiseerd.

De specificatie hiervan is opgenomen onder paragraaf 4.5 Reserves en voorzieningen.

Voorstel tot vrijval van reserve claims	Bedrag
Algemene reserve reeds bestemd	156.000
Totaal voorstel tot vrijval	156.000

Voorstellen tot budgetoverheveling

Onderstaande prestaties zijn in 2017 niet volledig gerealiseerd. Hieronder treft u 2 tabellen aan. De bedragen in het eerste tabel hebben we al geaccordeerd tot budgetoverheveling. Daarom vragen wij u nu om deze te bekrachtigen. De bedragen in de tweede tabel zijn nog niet door ons geaccordeerd, omdat deze niet voldoen aan de voorwaarden in de financiële verordeningen. Deze budgetten zijn namelijk vorig jaar namelijk ook (gedeeltelijk) overgeheveld bij de jaarrekening.

Budgetoverheveling I, voldoet aan de voorwaarden:

	Omschrijving	Programma	Lasten	Baten	Reserve	Saldo
1.	Gemeentelijke website	1	18.000		18.000	-
2.	Verbouwing MO	1	29.000		29.000	
3.	Verkoop openbaar groen	3		96.000	-96.000	-
4.	Schat van Dalfsen	5	25.000		25.000	-
5.	DNA van Dalfsen	5	62.800		62.800	-
6.	Vergunninghouders	6	256.000			256.000
7.	Klijnsmagelden	6	74.000			74.000
8.	Thuis in Dalfsen	7	70.000			70.000
9.	Volksgezondheid (naar 2019)	7	40.000		40.000	-
10.	Warmte actie	8	130.000		130.000	-
11.	Energie neutraal renoveren	8	154.600	154.600		-
12.	Leegstand buitengebied	9	17.000			17.000
	Budgetoverheveling I		876.400	250.600	208.800	417.000

Dekking voor de overheveling voor het saldo van € 417.000 ten laste te brengen van de algemene reserve vrij besteedbaar en € 208.800 te dekken uit de reserves waarop de reeds claim is gelegd.

Nadere toelichting:

1. Gemeentelijke website

neutraal

Lasten € 18.000

Algemene reserve reeds bestemd € 18.000

De werkzaamheden voor de website zijn later gestart en de doorlooptijd is langer dan verwacht. De website is vanaf maart jl. 'open'.

2. Verbouwing maatschappelijke ondersteuning

neutraal

Lasten € 29.000

Algemene reserve reeds bestemd € 29.000

De interne verbouwing fase 2 heeft een kleine vertraging opgelopen. Het project is inmiddels afgerond.

3. Verkoop openbaar groen

neutraal

Baten € 96.000

Reserve herstructurering openbaar groen € 96.000

In de tweede bestuursrapportage is een extra opbrengst geraamd van € 137.500 voor verkoop van groenstroken die in het verleden verhuurd werden. De werkzaamheden t.b.v. de verkoop zijn in volle gang. De opbrengsten komen echter pas binnen nadat de akte is gepasseerd bij de notaris. In 2017 is er bijna € 40.000 ontvangen. De verwachting is dat € 96.000 in de loop van 2018 gerealiseerd wordt.

4. Schat van Dalfsen

neutraal

Lasten € 25.000

Algemene reserve reeds bestemd € 25.000

Het projectplan Schat van Dalfsen wordt uitgevoerd in 2017 en 2018. In 2017 is een groot deel van het plan gerealiseerd. Daarnaast zijn extra opgravingen uitgevoerd met en door de burgers. In 2018 staan de laatste prestaties gepland, zoals het symposium en de expositie in het Drents museum.

5. DNA van Dalfsen

neutraal

Lasten € 62.800

Algemene reserve reeds bestemd € 62.800

Het project DNA van Dalfsen is opgedeeld in drie hoofdonderdelen: a) verhalen verzamelen, b) collecties koppelen aan verhalen, c) verbeeldingen in de 5 kernen. Chronologisch is het project ook in deze volgorde gestart. De kosten voor het ophalen van verhalen zijn in vergelijking tot het collectiebeheer en de verbeeldingen gering waardoor er in 2017 nog weinig kosten zijn gemaakt. Verwachting is dat de kosten met name in 2018, 2019 en 2020 hoog zijn. Financieel is dit project gesplitst in 4 jaren, nl. van 2017 tot en met 2020.

6. Vergunninghouders

Lasten € 256.000

Via het COA en het Rijk (gemeentefonds) ontvangen we een uitkering met betrekking tot de asielinstroom. Deze uitkering is bedoeld voor de integratie van deze doelgroep voor de periode 2017 tot en met 2020. De financiële middelen en bijbehorende prestaties zijn gepland in de periode 2017-2020, dit is de reden waarom het restant budget uit 2017 moet worden overgeheveld naar 2018.

7. Klijsma gelden

Lasten € 74.000

Het beleid is in december 2017 vastgesteld, waarna acties uitgezet kunnen worden zoals Home Start, communicatie plan en het inrichten van het platform. De gemeenteraad heeft dit plan vastgesteld en het bijbehorende budget toegekend. Het plan en de prestaties na vaststelling in december 2017 waren in 2017 niet meer te realiseren.

8. Thuis in Dalfsen

Lasten € 70.000

Dit budget hoort bij het projectplan Thuis in Dalfsen 2017-2018. De prestaties worden gerealiseerd in 2018.

9. Volksgezondheid

naar 2019 neutraal

Lasten € 40.000

Reserve sociaal domein € 40.000

Zoals ook gemeld in de tweede bestuursrapportage is later gestart met het uitvoeringsprogramma lokaal gezondheidsbeleid dan vooraf voorzien (o.b.v. de nota Kerngezond Dalfsen, gedurende 2017 en 2018). Reden hiervoor is onder meer personele wisseling. De uitvoeringstermijn blijft hetzelfde, waardoor de uitvoering nu loopt van medio 2017 tot medio 2019.

10. Warmte actie

neutraal

Lasten € 130.000

Reserve milieu € 130.000

Eind 2017 is de warmte actie gestart waarbij eigenaren van bestaande woningen subsidie kunnen ontvangen bij het aanschaffen van een duurzame warmte installatie. In 2017 is nog geen subsidie verstrekt. De actie loopt tot juli 2018.

11. Energieneutraal renoveren

neutraal

Lasten € 154.600

Subsidie baten € 154.600

Zoals vermeld in de tweede bestuursrapportage is dit project in het najaar 2017 gestart en loopt deze door tot medio 2019. Het project is later gestart dan verwacht door de late toekenning van de subsidies van derden. Per saldo zullen naar verwachting de lasten en baten budgetneutraal zijn en kan er verschuiving in de jaren plaatsvinden.

12. Leegstand buitengebied

Lasten € 17.000

In de aanpak leegstand buitengebied zijn een aantal oplossingsrichtingen en acties aangegeven voor 2017 en 2018. Een aantal acties zoals het inzichtelijk maken van vraag en aanbod en het gebiedsgericht en het vereenvoudigen van de functie verandering- en sloopbeleid zijn in 2017 nog niet afgerond.

Budgetoverheveling II, voldoet niet aan de voorwaarden.

	Omschrijving	Programma	Lasten	Baten	Reserve	Saldo
13.	Wijziging BBV	1	40.000		40.000	-
14.	Huisvesting vergunninghouders	6	332.000		332.000	-
15.	Omgevingswet	9	34.000		21.000	13.000
	Budgetoverheveling II		406.000	-	393.000	13.000

Wij stellen voor om deze budgetten over te hevelen naar 2018 en de dekking van het saldo van € 13.000 ten laste te brengen van de algemene reserve vrij besteedbaar en € 393.000 te dekken uit de reserves waarop de claim reeds is gelegd.

toelichting:**13. Wijzigingen BBV**

neutraal
Lasten € 40.000

Algemene reserve reeds bestemd € 40.000

De meest noodzakelijke aanpassingen van het BBV zijn doorgevoerd. Op basis van (eigen) ervaringen, trainingen, externe rapportages (accountant, CBS) etc. worden de overige aanpassingen doorgevoerd in 2018. Hiervoor is iets meer tijd nodig dan aanvankelijk was voorzien.

14. Huisvesting vergunninghouders

neutraal
Lasten € 332.000

Algemene reserve reeds bestemd € 332.000

In onze taakstelling voor de huisvesting van statushouder lopen we achter. De aankoop van de woning wordt gerealiseerd in 2018.

15. Omgevingswet

€ 13.000
Lasten € 34.000

Algemene reserve reeds bestemd € 21.000

Door de uitstel van de Omgevingswet is het programma dat hieraan gekoppeld is ook uitgesteld. Met het budget worden twee experimenten uitgevoerd.

Totaal overzicht:

	Omschrijving	Programma	Lasten	Baten	Reserve	Saldo
	Budgetoverheveling I		876.400	250.600	208.800	417.000
	Budgetoverheveling II		406.000	-	393.000	13.000
	Totaal Budgetoverheveling		1.282.400	250.600	601.800	430.000

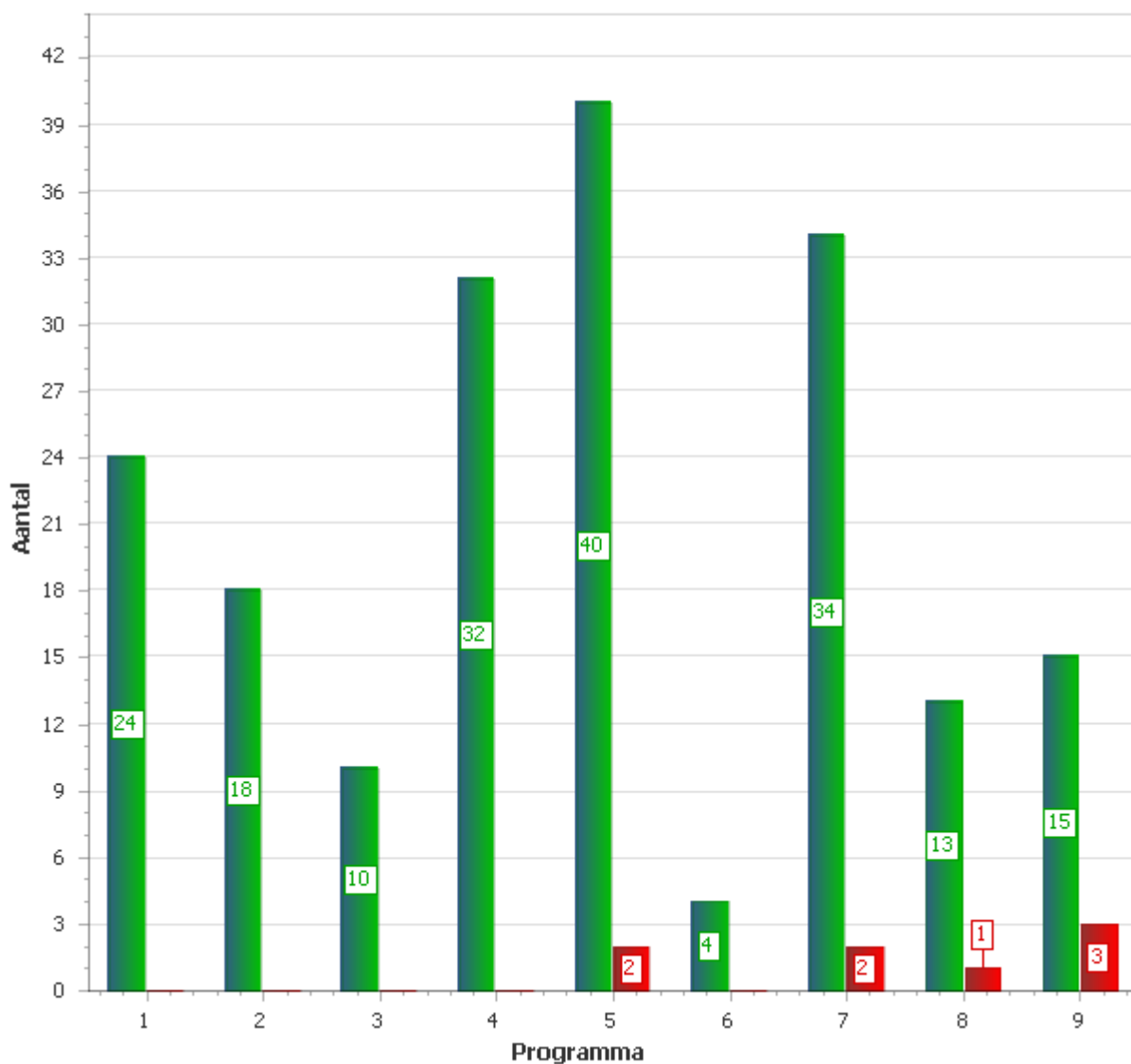
1.5 FINANCIËLE SAMENVATTING

We komen tot het volgende voorstel:

1. Kennis te nemen van het verslag van bevindingen;
2. De jaarrekening 2017 vast te stellen;
3. In het kader van budgetoverheveling:
 - a. Een bedrag van € 876.400 aan lasten en € 250.600 aan baten over te hevelen naar 2018, dit voor € 417.000 te dekken uit de algemene reserve vrij besteedbaar en € 208.800 uit de betreffende reserves waar een claim op is gelegd;
 - b. Een bedrag van € 406.000 aan lasten over te hevelen naar 2018, dit voor € 13.000 te dekken uit de ARVB en € 393.000 uit de algemene reserve reeds bestemd;
4. In het kader van toevoeging aan en onttrekking uit de reserves:
 - a. De algemene reserve grondexploitatie voor € 4.477.000 vrij te laten vallen;
 - b. Resterende claims van € 156.000 uit de algemene reserve reeds vrij te laten vallen;
 - c. Deze middelen toe te voegen aan de algemene reserve vrij besteedbaar;
5. In te stemmen met continuering van investeringen in 2018 conform het overzicht in paragrafen 5.2.2 en 5.2.3;
6. Het rekeningresultaat van € 209.000 toe te voegen aan de algemene reserve vrij besteedbaar;
7. De begroting 2018 conform bijlage te wijzigen.

Programma's

Stand prestaties per programma

De conclusie is dat veel prestaties daadwerkelijk in 2017 gerealiseerd zijn binnen de financiële ruimte van de begroting. Een aantal prestaties heeft een meerjarig karakter en loopt door in 2018.

Van de 198 prestaties zijn er 190 gerealiseerd. Dit betekent dus een realisatie van 96%.

Nog niet (volledig) gerealiseerd zijn 8 prestaties.

PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

Algemeen

Het beleidsdocument 'Risicomanagement en weerstandsvermogen gemeente Dalfsen' is op 1 april 2014 door uw raad vastgesteld. Dit document bevat de kaders ten aanzien van de reikwijdte en toepassing van risicomanagement binnen de gemeente Dalfsen en is daarmee de basis voor deze paragraaf.

In het beleidsdocument is de definitie van een risico als volgt verwoord:
"De kans op het optreden van een gebeurtenis met een negatief gevolg voor de organisatie".

Uit deze definitie volgt dat een risico de volgende drie elementen bevat:

1) Een kans op het optreden van een gebeurtenis ($p < 1$)

Het gaat hier dus om een mogelijke gebeurtenis. Als iets 100% zeker is, is het geen risico meer.

2) Negatief gevolg

De negatieve gevolgen van een risico kunnen zowel financieel als niet financieel van aard zijn. We richten ons echter hoofdzakelijk op het in kaart brengen van de financiële gevolgen die de gebeurtenissen met zich meebrengen. Risico's die mogelijk leiden tot aantasting van het imago van de gemeente dan wel andere niet-financiële gevolgen te weeg kunnen brengen, worden niet gekwantificeerd.

3) Een betrokkene, voor wiens rekening de negatieve gevolgen komen

De betrokkene is hierbij de gemeente Dalfsen als organisatie.

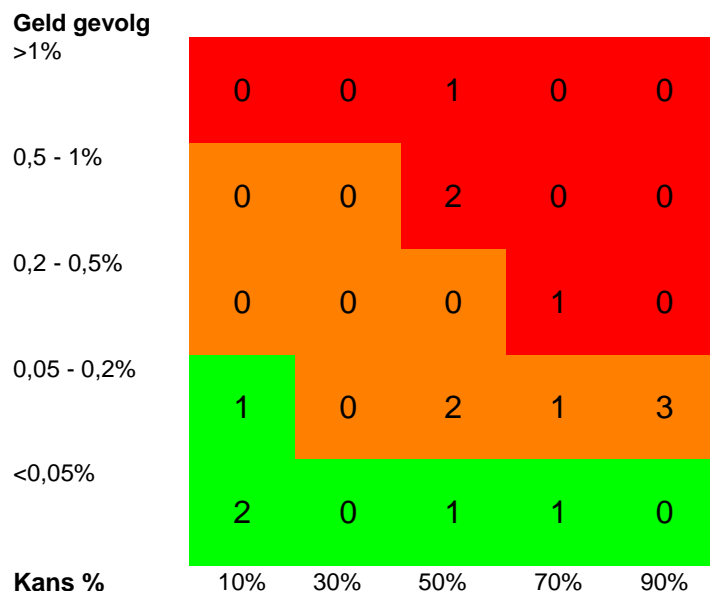
Risicoscore = klasse kans x klasse geldgevolg

De maximale risicoscore is: $5 \times 5 = 25$. Dit levert een 'bruto-risico' op, namelijk: de omvang van het risico exclusief het effect van de beheersmaatregel.

Risico	Risico Score
Open-einde-regelingen sociaal domein	15
Exploitatierisico bij verbonden partijen	12
Naheffing door belastingdienst	12
Ontwikkeling gemeentefonds	12
Datalekken en/of niet (juiste) naleving van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (m.i.v. 25 mei 2018)	10
Kosten voormalig personeel en aanspraak wachtgelduitkering wethouders	10
Project Kulturhus De Spil (voorheen WOC Campus)	10
Procedurefouten bij inkoop en aanbestedingen	8
Claims en aansprakelijkheidstellingen	6
Eenzijdige tariefsaanpassing door contractpartijen	6

Risicokaart

De risicokaart geeft inzicht in de spreiding van de risico's naar kans en gevolg. Het geeft ook een beeld van de verhoudingen tussen de risico's, van laag, midden en hoog. Per risicoscore wordt aangegeven hoeveel risico's zich in het betreffende vak bevinden.

Een risico dat zich in het groene gebied bevindt, vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de organisatie. Een risico dat een score heeft in het oranje gebied, vraagt om extra aandacht van het college. Het risico vormt dan nog geen reëel gevaar voor de continuïteit van de organisatie, maar naarmate de tijd vordert, kan het risico wel een bedreiging gaan vormen. Het is daarom van belang tijdig beheersmaatregelen te nemen. Een risico met een risicoscore in het rode gebied, vereist directe aandacht om te voorkomen dat de continuïteit van de organisatie wordt bedreigd. Preventieve en reducerende beheersmaatregelen kunnen de kans respectievelijk het gevolg terugbrengen naar een acceptabel niveau.

Risico's, zeker wanneer die door de organisatie zelf niet kunnen worden beïnvloed, dienen concernbreed periodiek gemonitord te worden. De financiële gevolgen van een (opgetreden) risico worden opgevangen met het weerstandsvermogen.

Beschikbare weerstandcapaciteit

De beschikbare weerstandcapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden, waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten die onverwacht en substantieel zijn te dekken. Het gaat om die elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandcapaciteit.

Het totale verwachte weerstandsvermogen 2017 ziet er als volgt uit:

Incidentele weerstandcapaciteit	10.866.000
Structurele weerstandcapaciteit	2.692.000
Totaal weerstandsvermogen	13.558.000

Benodigde weerstandcapaciteit

Het netto-risico op basis van de geïnventariseerde risico's bedraagt € 4.065.000. Er wordt overeenkomstig het beleid gerekend met een zekerheidspercentage van 90%. Dit betekent dat € 3.658.000 wordt opgenomen als benodigde weerstandscapaciteit.

Indien de beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld wordt door de benodigde weerstandscapaciteit uit de risicosimulatie ontstaat de ratio weerstandsvermogen.

Ratio weerstandsvermogen	2017	2016	2015
Benodigde weerstandscapaciteit	3.658.000	3.735.000	4.140.000
Beschikbare weerstandscapaciteit	13.558.000	16.727.000	18.141.000
- waarvan incidenteel	10.866.000	13.983.000	15.972.000
- waarvan structureel	2.692.000	2.743.684	2.169.000
Benodigd versus beschikbaar (ratio weerstandsvermogen)	3,7	4,5	4,38

De gemeente Dalfsen behaalt met een ratio van 3,7 waarderingscijfer A. Dit betekent dat de gemeente in ruime mate in staat is om tegenvallers op te vangen zonder dat dit de continuïteit van de organisatie in gevaar brengt. De norm voor ons is gesteld op een score van 2 (uitstekend).

Uit bovenstaande tabel blijkt dat ratio ten opzichte van 2015/2016 is gedaald als gevolg van een daling van de beschikbare incidentele weerstandscapaciteit. Zoals aangegeven is in de beschikbare incidentele weerstandscapaciteit 2017 de algemene reserve grondbedrijf niet meegenomen. Ter vergelijking: in de jaarrekening 2016 was de vrij besteedbare incidentele weerstandscapaciteit exclusief de algemene reserve grondbedrijf € 10.394.000 (ten opzichte van € 10.866.000 in 2017). Uitgaande van dezelfde systematiek als voorgaande jaren zou de ratio weerstandsvermogen met 4,9 iets hoger zijn door de grote winstnames binnen de grondexploitatie.

Wijzigingen in de top 10 risico's ten opzichte van de jaarrekening 2016:

- Het gerapporteerde risico 'budget jeugdzorg' in de jaarrekening 2016 is breder getrokken en aangepast in het risico 'open einde regelingen sociaal domein'. Hieronder valt o.a. ook het in de jaarrekening 2016 afzonderlijk gerapporteerde risico 'budget bijzondere bijstand'.
- Het risico tegenvallers grondexploitatie is zoals toegelicht niet meegewogen gelet op het feit dat hiertegenover de algemene reserve grondexploitatie als buffer staat. Deze reserve wordt berekend en onderbouwd op basis van de risico's welke worden gelopen binnen de grondexploitaties.
- Het risico 'kwaliteitsniveau wegen daalt onder het gewenste niveau' is breder getrokken en als volgt weergegeven: 'claims en aansprakelijkheidstellingen'. Dit kan bijvoorbeeld onder andere het gevolg zijn van bijv. de daling van het kwaliteitsniveau wegen.
- Als nieuw risico is opgenomen: 'kosten voormalig personeel en aanspraak wachtgelduitkeringen wethouders'.

Financiële kengetallen

Door middel van deze kengetallen en hun beoordeling ontstaat er een beter beeld van de financiële positie van de gemeente.

Financiële kengetallen	rek 2016	rek 2017	begr 2018
Netto schuld quote	23%	20%	23%
Netto schuld quote gecorrigeerd	12%	10%	13%
Solvabiliteitsratio	62%	59%	59%
Grondexploitatie	42%	36%	26%
Structurele exploitatieruimte	-0,17%	5,81%	0,39%
Belastingcapaciteit	85%	89%	89%

Dalfsen scoort bij elk financieel kengetal in positieve zin boven het landelijk gemiddelde.

Samenvatting risicoprofiel

De gemeente Dalfsen behaalt met een ratio van 3,7 waarderingscijfer A. Dit betekent dat de gemeente in ruime mate in staat is om tegenvallers op te vangen zonder dat dit de continuïteit van de organisatie in gevaar brengt. De norm voor ons is gesteld op een score van 2 (uitstekend). In vergelijking met andere gemeenten scoren wij zeer hoog.

De kengetallen laten zien dat onze schuldenpositie en solvabiliteitsratio zeer goed te noemen zijn. Dit geeft aan dat de gemeente financieel weerbaar is. Ten aanzien van de grondexploitaties zien we een zeker risico als gevolg van een behoorlijk forse grondpositie, echter door de strakke regie op de grondexploitaties en de jaarlijkse bijstelling verwachten we geen probleem ten aanzien van dit onderwerp. Daarnaast zien we een negatief percentage als het gaat op de structurele exploitatieruimte. Dit betekent dat de structurele baten niet toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Hiertegenover staat echter een goede reservepositie.

Bovenstaande in samenhang bezien kan worden geconcludeerd dat er sprake is van een solide financiële positie.